

Protokół

20. posiedzenia, 2. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 21. listopada 1890.

Początek o godzinie 10. minut 30.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O.
Eustachy Książę Sanguszko.

Sekretarze pp. Stanisław Jędrzejowicz, Dr.
Włodzimierz Kozłowski, Konstanty Teliszewski,
Antoni hr. Wodzicki.

Obecnych posłów 116.

Ze strony c. k. Rządu JE. c. k. Namiestnik
hr. Kazimierz Badeni i c. k. radca dworu Włodzi-
mierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość po-
słów i otwiera posiedzenie.

Protokoły z 18 i 19. posiedzenia uznaje Mar-
szałek za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim
nie wniesiono zarzutów.

Marszałek oznajmia, iż udzielił p. Madey-
skiemu 3 dni urlopu, zaś p. Franciszkowi Jędrze-
jowiczowi 4 dni urlopu.

Na wniesioną prośbę Izba udziela p. Ra-
poportowi urlopu do końca sesyi sejmowej.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz odczy-
tuje spis petycyj, wniesionych po dzień 21. listo-
pada b. r., które przydzielono następującym
komisjom:

Komisji drogowej L. s. 1185, 1205.

Komisji gminnej L. s. 1186, 1187.

Komisji administracyjnej L. s. 1188, 1189,
1190, 1191, 1221.

Komisji gospodarstwa krajowego L. s. 1204.

Wydziałowi krajowemu zaś przekazano pe-
tycye do L. s. 1192, 1193, 1194, 1195, 1196,

1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1206,
1211, 1220, 1228, 1229.

Na wniosek p. Merunowicza uchwała Izba
przeniesienie petycji gminy Brzozowa do L. s.
1034 o udzielenie gminie tej w drodze ustawo-
dawczej zezwolenia na pobór opłat do piwa, —
z komisji petycyjnej do komisji podatkowej.

C. k. komisarz rządowy odpowiada na in-
terpelacyę p. Gnoińskiego i towarzyszy w przed-
miocie aktywowania fundacyi ś. p. Hieronima
Sadowskiego.

Następnie odpowiada c. k. komisarz rzą-
dowy na interpelacyę p. Dydyńskiego i towarzy-
szy w sprawie fundacyi szkolnej Wojciecha Ku-
charskiego z Dobranowic.

Przystąpiono do porządku dziennego, któ-
rego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego w przedmiocie taryf kolejowych.

Sprawozdawca poseł Adam Jędrzejowicz
wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do ko-
misji administracyjnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem spra-
wozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego w sprawie dalszej subwencyi na za-
lesienie wydm piaskowych i nieużytków w po-
wiatach Tarnobrzeskim, Jarosławskim, Ciesza-
nowskim, Jaworowskim i Mościskim.

Sprawozdawca poseł Romanowicz wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Niedzielskiego w przedmiocie statutu organizacyjnego dla autonomicznych urzędników powiatowych i projektu statutu emerytalnego dla tychże urzędników.

Przemawia p. Niedzielski w uzasadnieniu swojego wniosku, a pod względem formalnym wnosi odesłanie takowego do Wydziału krajowego z poleceniem zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu dla ludności rolniczej.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji bankowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Zdzierzec o przyjęcie kosztów utrzymania kaleki Heleny Kality w kwocie 714 zł. 33 ct. na fundusz krajowy.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Łomnicy.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy w przedmiocie nadania gminie miasta Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia własności nieruchomości, tudzież od spadku, a to na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy miasta Husiatyna względem zezwolenia na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji wyżej wymienionej, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie miasta Husiatyna zezwala się pobierać, celem pokrycia potrzeb gminnych przez lat dziesięć od dnia, w którym uchwała ta wejdzie w życie, 100% dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego bez rozprawy.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego w sprawie podniesienia gospodarstwa nabiałowego. Sprawozdawca poseł Langie.

Marszałek konstatuje, że wnioski komisji w powyższym przedmiocie zostały już odczytane na poprzednim posiedzeniu, i otwiera rozprawę ogólną nad tymi wnioskami, które brzmią:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby postarał się o instruktora mleczarstwa

i otwiera na ten cel Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.000 zł.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wprowadził praktyczną naukę mleczarstwa w niższych szkołach rolniczych i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 1.200 zł.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ogłosił konkurs na napisanie podręcznika „o mleczarstwie“ dla uczniów szkół rolniczych i otwiera mu na ten cel kredyt w kwocie 500 zł.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby postarał się u c. k. Rządu o stosowną subwencję ze skarbu państwa na podniesie mleczarstwa w Galicyi.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wpłynął w właściwej drodze na reprezentacye miast, iżby zaprowadziły ścisłą kontrolę jakości wprowadzanych do miast artykułów nabiałowych.

Przemawia p. Kozłowski Zygmunt.

Przemawia Marszałek pod względem formalnym.

Przemawia p. Struszkiewicz.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Romanowicz.

Przemawia p. Rutowski.

Na wniosek p. Koziembrodzkiego Władysława Izba uchwała zamknięcie dyskusyi.

Marszałek konstatuje, że do głosu zapisanani są pp. Rozwadowski Tomisław i Kozłowski Zygmunt przeciw wnioskowi komisji — zaś p. Teliszewski za wnioskiem komisji.

Przemawia p. Rozwadowski.

Przemawia Marszałek pod względem formalnym.

Przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka krajowego.

Przemawia p. Teliszewski.

Przemawia p. Kozłowski Zygmunt.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje ustępy 1, 2, 3, 4 i 5.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy 1, 2, 3, 4 i 5 zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o czynnościach dotyczących się krajowej szkoły średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Zamoyski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dotyczących się krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

2. Sejm poleca: a) podnieść w budżecie wydatków szkoły gospodarstwa lasowego na r. 1891 kwotę przeznaczoną na wycieczki dla uczniów z profesorami do wysokości 800 zł.;

b) podnieść w budżecie funduszu krajowego w rubryce XV. pozycya wydatków 201, kwotę przeznaczoną na stypendya i zasiłki uczniów szkoły do pierwotnej wysokości, t. j. do kwoty 2.300 zł.;

c) wstawić w budżet funduszu krajowego rubr. XV. wydatków kwotę 800 zł. na stypendya po 150 do 200 zł. rocznie dla tych abiturjentów szkoły, którzy na jednoroczną praktykę przez Wydział krajowy wysłani zostaną, jak najmniej na zasiłki dla uczniów udających się na kilkutygodniowe kursa praktyki w ciągu trzechletniego kursu nauk urządzać się mające.

3. Sejm otwiera kredyt Wydziałowi krajowemu do wysokości 1.000 zł. na postawienie szopy w ogrodzie przy szkole lasowej, na postawienie domku dla dozorczy i małej szklarni na Szumanówce, oraz na reparacye ogrodzenia tegoż ogrodu.

4. Sejm uchwała w miejsce dotychczasowych dwóch posad prowizorycznych nauczycieli adjunktów, utworzyć także dwie posady stałe, z prawem do emerytury, z płacą roczną 800 zł., z dodatkiem aktywalnym 160 zł. i z trzema dodatkami pięcioletnimi po 100 zł. każdy.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wobec powiększonych kosztów utrzymania szkoły gospodarstwa lasowego spowodowanych konie-

czną jej reorganizacją, postarał się u Wysokiego c. k. Rządu o powiększenie dotychczasowej subwencji na tę szkołę z funduszów państwowych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stadnicki Jan i stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy w punkcie 2. b) wniosku komisji obniżyć kwotę 2.400 do cyfry 1.500 zł., tudzież w punkcie 2. c) skreślić kwotę 800 zł. na stypendya dla abiturjentów.

Przemawia p. Romanowicz.

Przemawia p. Stadnicki Jan.

Przemawia sprawozdawca.

Podczas przemówienia sprawozdawcy Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje ustęp 1.

Izba uchwała ustęp 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca prostuje na skutek przemówienia członka Wydziału krajowego w punkcie b) ustępu 2. zawartą pierwotnie w druku cyfrę 2.400 zł. na 2.300 zł. i odczytuje ustęp 2. z podziałem b).

Marszałek podaje do poparcia wniosek p. Stadnickiego Jana.

Izba nie popiera tego wniosku i uchwała ustęp 2. z podziałami a) i b) zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca odczytuje ustęp c) punktu 2.

Marszałek podaje do poparcia wniosek p. Stadnickiego Jana.

Izba nie popiera tego wniosku, i uchwała ustęp c) punktu 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp 3, 4 i 5 wniosków komisji.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy 3, 4 i 5 zgodnie z wnioskami komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego w sprawach krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Sprawozdawca poseł Struszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

2. Sejm wstawia w budżet wydatków krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie w rubr. IV. poz. 19 na rok 1891 kwotę 2.000 zł. przeznaczoną na dalsze melioracje i urządzenie ogrodu szkolnego.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu. by na przyszlą sesję sejmową przedłożył plany i kosztorysy budynku nieodzownego na teraz na mieszkanie dla kierownika krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie i na rozszerzenie sal naukowych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz i zapowiada wniosek przy rozprawie szczegółowej do ustępu 2. wniosku komisji.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Stanisław hr. Badeni.

Przemawia p. Męciński dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz i wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępem 2. wniosków komisji.

Na wniosek p. Niedzielskiego Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Romanowicz.

Przemawia zapisany do głosu p. Langie.

Przemawia zapisany do głosu p. Gorayski.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje ustęp 1. wniosku komisji.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp 1. wniosku komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca odczytuje ustęp 2. wniosku komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Stanisława Jędrzejowicza przejścia do porządku dziennego nad ustępem 2. wniosku komisji.

Izba nie popiera tego wniosku, i uchwała ustęp drugi zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca odczytuje ustęp 3. wniosków komisji.

Przemawia p. Rogoyski.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp 3. zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie reaktywowania kursu dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca poseł Struskiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do reaktywowania praktycznego kursu dozorców melioracyjnych z siedzibą we Lwowie, na wzór węgierskiej szkoły podmajstrzych melioracyjnych, urządzanej w Koszycach.

2. Sejm wyznacza Wydziałowi krajowemu na urządzenie i utrzymanie tego kursu dotację na rok 1891 w kwocie 2.500 zł.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył statut organizacyjny i szczegółowy plan nauki kursu dozorców melioracyjnych.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał na utrzymanie praktycznego kursu dozorców melioracyjnych stałą dotację roczną z c. k. skarbu państwa w kwocie 1.000 zł.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje ustępy 1, 2, 3 i 4 wniosku komisji.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustępy 1, 2, 3 i 4, zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

a) Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia w kraju Zakładów pracy przymusowej i poprawczych, tudzież kolonii rolniczej poprawczej dla małoletnich chłopców.

b) Dodatkowe sprawozdanie komisji administracyjnej w tymże samym przedmiocie.

Sprawozdawca poseł Zbyszewski uwolniony

od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby tak co do zakładów pracy przymusowej i poprawczych dla starszych skazańców i korygendów, jakoteż co do zakładów dla nieletnich przestępców i włóczęgów niżej lat 18, przyjął wskazany już uchwałą Sejmu z dnia 6. września 1884 r. i zalecony system kolonij rolniczych poprawczych, niewykluczający robót rzemieślniczych.

3 Sejm wyraża życzenie, ażeby nasamprzód wprowadzony został zakład względnie kolonia poprawcza rolniczo-przemysłowa dla nieletnich chłopców.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w środkowej części kraju, dla fundowania takiego zakładu dla nieletnich chłopców wyszukał odpowiedni obszar i według tegoż potrzebne plany i kosztorysy wypracować polecił, poczem takowe razem ze statutem i regulaminem na najbliższej sesji Sejmowi przedłożył;

tudzież, aby na urządzenie zakładów pracy przymusowej i poprawczych, dla starszych męskich skazańców i korygendów, a względnie kolonij poprawczych rolniczych, starał się wyszukać odpowiednie obszary, a przytem:

co do zachodniej części kraju wszedł w rokowania z fundacją pokrewną temu celowi w Nowym Sączu.

Zaś co do wschodniej części kraju wdrożył rokowania z c. k. Rządem, celem uzyskania potrzebnych dla takich zakładów, względnie kolonij rolniczych poprawczych przestrzeni, z dóbr kameralnych, przykładowo w okolicy Drohobycza, i w miarę przeprowadzonych pertraktacyj, polecił wykonanie planów budynków i kosztorysów, tudzież statutów i regulaminów.

5. Ażeby co do zakładów pracy przymusowej i poprawczych dla kobiet, prowadził dalsze rokowania z zarządami zakładów św. Teresy we Lwowie i Sióstr miłosierdzia w Krakowie i z tych czynności złożył sprawozdanie.

Następnie odczytuje sprawozdawca dodatkowy punkt (6-ty) wniosków, zamieszczony na skutek uchwały Sejmu z dnia 13. listopada 1890 w brzmieniu następującem :

6. Na czynności przedwstępne otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości pięciuset zł.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje punkty 1, 2, 3, 4, 5 i 6.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie punkty 1, 2, 3, 4, 5 i 6, zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji urzędników oddziałów rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego przy Wydziale krajowym, względem przyznania im prawa do wysłużenia pełnej emerytury po 35 latach służby, na równi z urzędnikami konceptowymi i technicznymi.

Sprawozdawca p. Zbyszewski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Urzędnicy Wydziału krajowego przy oddziałach rachunkowym, kasowym i manipulacyjnym, mają być co do wymiaru emerytury przy przeniesieniu w stan spoczynku zrównani z urzędnikami konceptowymi i technicznymi.

2. W statucie emerytalnym z dnia 21. stycznia 1889 znosi się w paragrafie 12, punkcie 2-im ustępy *b* i *c* w ich dotychczasowej treści, i mają one opiewać jak następuje :

Ustęp *b*: urzędnicy konceptowi i techniczni, tudzież urzędnicy oddziałów rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego przy Wydziale krajowym, etatowi inżynierowie przy drogach krajowych, inżynierowie biura melioracyjnego i inżynier-górnicy przy Wydziale krajowym, dyrektorowie, prymaryusze, chemicy i prosektorowie przy krajowych szpitalach we Lwowie i Krakowie, i przy zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, przy tym ostatnim także etatowi sekundaryusze, po

dwa i cztery dziesiątych ($2\frac{4}{10}$) procentów od ostatniej płacy (§. 31), tak, że po ukończeniu trzydziestu pięciu (35) lat służby otrzymują całą ostatnią płacę (§. 31), jako emeryturę.

Ustęp *c*. Słudzy etatowi po dwa procent (2%) ostatniej płacy, tak, że po czterdziestu latach służby otrzymują całą ostatnią płacę jako emeryturę.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Abrahamowicz i stawia następujący wniosek :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Sejm przekazuje sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji urzędników oddziałów rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego, Wydziałowi krajowemu do szczegółowego zbadania, ocenienia i przedłożenia odnośnego sprawozdania na następnej sesji sejmowej.

Izba popiera powyższy wniosek.

Przemawia p. Pietruski.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Przemawia p. Pietruski, jako członek Wydziału krajowego.

Przemawia p. Niedzielski i wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Izba nie popiera tego wniosku.

Przemawia p. Dworski.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do głosowania.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Abrahamowicza.

P. ks. Sawa wnosi skonstatowanie kompletu.

Marszałek konstatuje komplet w Izbie.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem p. Abrahamowicza.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie projektu ustawy o używaniu dróg publicznych nierządowych do innych celów, a w szczególności do budowy kolei żelaznych i prowadzenia na nich ruchu.

Sprawozdawca poseł Wincenty Gnoiński uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia o używaniu dróg publicznych nierządowych do budowy kolei żelaznych i prowadzenia na nich ruchu, oraz do innych celów powszechnej użyteczności.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Wydziałowi krajowemu służy prawo zezwalania na używanie dróg publicznych nierządowych do budowy kolei żelaznych i prowadzenia na nich ruchu, oraz do innych celów, jeżeli zamierzone używanie drogi nie naraża bezpieczeństwa komunikacji publicznej, a właściwa administracyjna władza państwowa uzna powszechną użyteczność przedsiębiorstwa.

§. 2.

Wydanie zezwolenia Wydziału krajowego poprzedzi zbadanie stanu rzeczy na miejscu, oraz wysłuchanie zdań reprezentacyj powiatowych, a co do dróg gminnych także i zarządów drogowych odnośnych dróg.

Powyzsze zbadanie, o ile tyczy się projektu budowy kolei żelaznej, nastąpi z reguły przy rewizyi szlaku kolejowego, lub przy politycznej komisji reambulacyjnej, a względnie bezpośrednio po dokonaniu tych czynności.

§. 3.

W każdym poszczególnym wypadku oceni Wydział krajowy dopuszczalność używania drogi, a wydając zezwolenie w myśl §. 1, przepisze zarazem warunki, mające przedewszystkiem na celu bezpieczeństwo, nieprzerwalność i łatwość komunikacji publicznej na drodze.

§. 4.

Oprócz wynagrodzenia ubytku w dochodach z myta istniejącego, nie uiszcza przedsiębiorstwo osobnej opłaty za używanie drogi.

§. 5.

Koszta stosownego utrzymywania tej części drogi, której przedsiębiorstwo do swych celów używa, równie jak nadwyżka kosztów utrzymywania drogi, jaką w ogólności pomienione

używanie za sobą pociągnąć może, tudzież koszta zarządzenia środków osobnych, mających na celu zapobieżenie przerwom, lub niebezpieczeństwom komunikacji publicznej, ciążą na przedsiębiorstwie używajacem drogi.

§. 6.

Spory pomiędzy przedsiębiorstwem, używajacem drogi publicznej, a jej zarządem, odnoszące się do zobowiązań przedsiębiorstwa, objętych postanowieniami §§. 3, 4 i 5 rozstrzyga, po porozumieniu się z Wydziałem krajowym, c. k. polityczna władza krajowa z pozostawieniem stronom zwykłej drogi prawa tylko na wypadek wystąpienia przeciw wysokości wynagrodzenia przyznanego funduszowi drogowemu.

§. 7.

Jeżeli przedsiębiorstwo używające drogi nie dopełni warunków zastrzeżonych w zezwoleniu Wydziału krajowego, lub zobowiązań nałożonych ustawą niniejszą, zmuszone będzie do ich wykonania egzekucją polityczną.

W razie stałego uchylania się przedsiębiorstwa od dopełnienia powyższych warunków i zobowiązań, zezwolenie wydane w myśl §. 1. cofnięte być może za zgodą c. k. politycznej władzy krajowej.

§. 8.

Ustawa ta nie stosuje się do miast Lwowa i Krakowa.

§. 9.

Moim Ministrom spraw wewnętrznych i handlu polecam wykonanie niniejszej ustawy

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz wnosi głosowanie „en bloc“ nad całym projektem ustawy, względnie nad paragrafami, do których nie będą zgłoszone poprawki.

P. Koziembrodzki Władysław zgłasza poprawkę do alinei pierwszej §. 2. projektu ustawy.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Jędrzejowicza.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 1. projektu, w brzmieniu następującem:

§. 1. Wydziałowi krajowemu służy prawo zezwalania na używanie dróg publicznych nie-rządowych do budowy kolei żelaznych i prowadzenia na nich ruchu, oraz do innych celów, jeżeli zamierzone używanie drogi nie naraża bezpieczeństwa komunikacji publicznej, a właściwa administracyjna władza państwowa uzna powszechną użyteczność przedsiębiorstwa.

Izba uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca odczytuje §. 2. projektu ustawy w brzmieniu następującem :

§. 2. Wydanie zezwolenia Wydziału krajowego poprzedzi zbadanie stanu rzeczy na miejscu, oraz wysłuchanie zdań reprezentacji powiatowych, a co do dróg gminnych także i zarządów drogowych odnośnych dróg.

Powyższe zbadanie, o ile tyczy się projektu budowy kolei żelaznej, nastąpi z reguły przy re-wizyi szlaku kolejowego, lub przy politycznej komisji reambulacyjnej, a względnie bezpośrednio po dokonaniu tych czynności.

P. Koziembrodzki Władysław wnosi następującą poprawkę stylistyczną do tego paragrafu:

Alinea pierwsza §. 2. ma brzmieć :

„Wydanie zezwolenia poprzedzi Wydział krajowy zbadaniem stanu rzeczy na miejscu — oraz wysłuchaniem zdań reprezentacji powiatowych, a co do dróg gminnych, także i zarządów drogowych odnośnych dróg“.

Izba popiera poprawkę p. Władysława Koziembrodzkiego.

Sprawozdawca przyjmuje tę poprawkę.

Izba w głosowaniu uchwała §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Koziembrodzkiego.

Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie §§. 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 w brzmieniu następującem :

§. 3. W każdym poszczególnym wypadku oceni Wydział krajowy dopuszczalność używania drogi, a wydając zezwolenie w myśl §. 1. przepi-sze zarazem warunki, mające przede-wszystkiem na celu bezpieczeństwo, nieprzerwalność i ła-twość komunikacji publicznej na drodze.

§. 4. Oprócz wynagrodzenia ubytku w do-chodach z myta istniejącego, nie uiszcza przed-siębiorstwo osobnej opłaty za używanie drogi.

§. 5. Koszta stosownego utrzymywania tej części drogi, której przedsiębiorstwo do swych celów używa, równie jak nadwyżka kosztów utrzymywania drogi, jaką w ogólności pomienione używanie za sobą pociągnąć może, tudzież ko-szta zarządzenia środków osobnych, mających na celu zapobieżenie przerwom lub niebezpieczeń-stwom komunikacji publicznej, ciążą na przed-siębiorstwie używającem drogi.

§. 6. Spory pomiędzy przedsiębiorstwem używającem drogi publicznej a jej zarządem, odno-szące się do zobowiązań przedsiębiorstwa, obję-tych postanowieniami §§. 3, 4 i 5 rozstrzyga, po porozumieniu się z Wydziałem krajowym, c. k. polityczna władza krajowa z pozostawieniem stronom zwykłej drogi prawa tylko na wypadek wystąpienia przeciw wysokości wynagrodzenia przyznanego funduszowi drogowemu.

§. 7. Jeżeli przedsiębiorstwo używające drogi nie dopełni warunków zastrzeżonych w ze-zwoleniu Wydziału krajowego, lub zobowiązań nałożonych ustawą niniejszą, zmuszone będzie do ich wykonania egzekucją polityczną.

W razie stałego uchylania się przedsię-biorstwa od dopełnienia powyższych warunków i zobow-iazań, zezwolenie wydane w myśl §. 1. cofnięte być może za zgodą c. k. politycznej władzy kra-jowej.

§. 8. Ustawa ta nie stosuje się do miast Lwowa i Krakowa.

§. 9. Moim Ministrom spraw wewnątrz-nych i handlu polecam wykonanie niniejszej ustawy.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 zgodnie z wnioskiem komisji bez roz-prawy.

Wreszcie uchwała Izba tytuł i wstęp pro-jektu ustawy w brzmieniu następującem :

U s t a w a

z dnia o używaniu dróg publicznych nie-rządowych do budowy kolei żelaznych i prowadze-nia na nich ruchu, oraz do innych celów powsze-chniej użyteczności.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie przedłożenia projektu ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Sprawozdawca poseł Klemensiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29. Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§ 1.

Dla części składowych, wydzielonych z posiadłości tabularnej, może być osobny wykaz hipoteczny utworzony w księgach tabularnych, jeżeli roczna należność w podatkach rządowych realnych z tychże części najmniej 25 zł. w. a. wynosi, a strona w odnośnym podaniu tabularnym przedłoży dowód, że c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zgadzają się na utworzenie takiego wykazu.

W braku powyższych warunków dla takich wydzielonych części składowych utworzonym będzie nowe ciało hipoteczne w księgach gruntowych dla posiadłości nietabularnych.

Gdyby jednak właściciel takiego nowego ciała w przeciągu jednego roku od daty zawarcia odnośnego kontraktu, przedłożył zezwolenie

c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego na utworzenie z tychże części składowych nowego wykazu tabularnego, natenczas powyższe ciało hipoteczne może być na żądanie właściciela przeniesione do ksiąg hipotecznych tabularnych.

§. 2.

O ile zachozą warunki przewidziane w §. 5. ust. kraj. z dnia 20. marca 1874. Nr. 29, mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej objętej tą samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869. Nr. 18. Dz. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadłości nietabularne, lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazanem, iż równocześnie z tem wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejże posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należność w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższą kwotę od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

§. 3.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy krajowej z dnia 21. marca 1888. Nr. 41. Dz. u. kraj. wcielone zostaną do związku gminnego, mają być przez właściwe sądy z urzędu wydzielone z ksiąg hipotecznych przeznaczonych dla posiadłości tabularnych a przeniesione do ksiąg hipotecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych, tej samej gminy katastralnej.

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy kolegialne o każdym takim prawomocnym wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz wnosi głosowanie „en bloc“ nad całym projektem ustawy.

Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt ustawy zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Stanisława Jędrzejowicza przystąpić do trzeciego czytania bez czytania — uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z petycji gminy i obszaru dworskiego w Pstrągowej, o wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Ropczycach a Sądu obwodowego w Tarnowie i przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, c. k. Starostwa i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie.

Sprawozdawca poseł Klemensiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył starania w celu rychłego utworzenia przez c. k. Rząd nowego c. k. Sądu powiatowego w Wielopolu.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Markuszowa względem przeniesienia takowej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa rzeszowskiego do okręgu c. k. Sądu powiatowego we Frysztaku i c. k. Starostwa w Jaśle.

Sprawozdawca poseł Klemensiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 roku (Nr. 59 Dz. p. p. ex 1868.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznym będzie dla gminy i obszaru dworskiego w Markuszowej, aby przeniesione zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku i c. k. Starostwa w Jaśle.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji, wniesionej imieniem gmin i obszarów dworskich: Kozłów, Dmuchowice, Słobódka, Taurów, Cecory, Płaucza wielka, Krasna, Glinna, Płaucza mała, Budyłów, Medowa, Kaplińce i Złoczówka o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Kozłowie, lub też przeniesienie c. k. Sądu powiatowego z Kozowej do Kozłowa.

Sprawozdawca poseł Klemensiewicz odczytuje sprawozdanie w powyższym przedmiocie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję do L. s. 468, gmin i obszarów dworskich: Kozłów, Dmuchowice, Słobódka, Taurów, Cecory, Płaucza wielka, Krasna, Glinna, Płaucza mała, Budyłów, Medowa, Kaplińce i Złoczówka o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Kozłowie lub też przeniesienie c. k. Sądu powiatowego z Kozowej do Kozłowa, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na przyszłej sesji sejmowej.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz wnosi zamknięcie posiedzenia z powodu pory spóźnionej.

Przy głosowaniu nad wnioskiem p. Jędrzejowicza okazał się brak kompletu.

Marszałek konstatuje, że wpłynęły wniosek i interpelacja, które atoli dla braku kompletu odczytanemi być nie mogą.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza

następne na dzień 21. listopada b. r. godz. 10 rano, z porządkiem dziennym, odczytanym w Izbie przez p. Stanisława Jędrzejowicza.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 min. 25 po południu.

Marszałek krajowy :

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze :

St. Jędrzejowicz w. r.

Teliszewski w. r.

